

נושא העבודה:

גרים ותושבים זרים

תאריך: דצמבר 2015

העבודה מוגשת בחסות העמותה של

נוער שוחר משפט עברי

הקדמה אישית:

כאשר חיפשתי נושא לעבודה, נתקלתי בכתבה באינטרנט העוסקת בסוגיית המסתננים והתושבים הזרים, מתוך עניין אישי נכנסתי לכתבה וכאשר סיימתי לקרואה ידעתי שכתובת עבודה בנושא זה ירחיב לי ידע ויוסיף פרספקטיבות ששווה להסתכל דרכן על כל הסוגייה הזו.

כאשר דנתי עם רכז החוג והמרצה הם הסכימו איתי שמדובר בנושא מרתק ששווה לחקור עליו ולהעשיר את האופקים בו בייחוד שזה אקטואלי הן לימינו אנו והן לימי המשפט העברי והציעו לי לחקור לא רק על התושבים הזרים אלא גם על הגרים.

תוכן העניינים:

1	הקדמה אישית	פרק ראשון
3	מבוא	פרק שני
4-10	גישת המשפט העברי	פרק שלישי
11-15	גישת המשפט הישראלי	פרק רביעי
16	השוואה	פרק חמישי
17	סיכום	פרק שישי
18-19	ביבליוגרפיה	פרק שביעי

מבוא:

בעבודה זו אדון בסוגיות לגבי הגרים והתושבים הזרים.

בפרק הראשון של המשפט העברי יובאו לדין תנאי העבודה של "עבד" הלוא הוא זר שמשרת אדונים. כמו כן אדון בשאלה מיהו גר, מהן זכויותיו וחובותיו. ולסיום אסקור את עניין הונאת הגר- האם אסור ומותר וכל הנגזר מעניין זה.

בפרק השני של המשפט הישראלי, אביא לכתוב את עניין התעסוקה ואסקור את זכויות העובד הזר, בנוסף אדון בעניין של אהבה בין עובדים זרים ולמה הדבר עלול להוביל ואסיים בזכויות הקטינים הזרים.

לאחר מכן אערוך השוואה ואבחין בין הדומה והשונה בין שני סוגי המשפט ואיך השפיע המשפט העברי על המשפט הישראלי.

הנושא איננו חלק מתחום ספציפי במשפט, אלא הוא בעיקר חולש על הכל. העבודה מתמקדת בסוג מסוים של אנשים – ובעיקר בזכויות ובחובות שלהם ביחס לאזרחים.

גישת המשפט העברי:

תנאי עבודה ויום מנוחה

עבודת הגרים היא לרוב הפיכתם לעבדים לאדונים שרכשו אותם. הכללים לתנאי העבדים הם פשוטים, יש לשמור על זכויות העבדים, להתחשב בהם מהסיבה הפשוטה שגם אנו, בני ישראל היינו גרים בארץ מצרים. לכן יש עלינו להיזהר מלנצל את העבדים דווקא מפני שבהיסטוריה שלנו, היינו עם העבדים. מכאן, מקורותינו הדגישו שיש עלינו לשמור את צלמם ולקיים תנאי חיים נוחים לעבדים הזרים.

המקרא מתייחס לשני סוגי עבדים: עבד עברי ועבד זר.

המקרא מותיר להעסיק עבד עברי 6 שנים ובשנה השביעית לשחררו ככתוב:

*"כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עִבְרִי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד וּבִשְׁבַעַת יֵצֵא לְחֻפְשֵׁי חֲנָם"*¹

כמו כן, המקרא מתיר להחזיק עבדים לא עבריים, גרים, מכיוון שעבדים מסוג זה ניתן להחזיק יותר מ-6 שנים ככתוב:

וְעַבְדְּךָ וְאִמְתְּךָ אֲשֶׁר יִהְיוּ לְךָ מֵאֶת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבְתֶיכֶם מֵהֶם תִּקְנוּ עֶבֶד

וְאִמָּה:

וְגַם מִבְּנֵי הַתּוֹשָׁבִים הַגְּרִים עִמָּכֶם מֵהֶם תִּקְנוּ וּמִמִּשְׁפַּחְתָּם אֲשֶׁר עִמָּכֶם

*אֲשֶׁר הוֹלִידוּ בְּאֶרְצְכֶם וְהָיוּ לְכֶם לְאֻחָזֵה:*²

¹ שמות כ"א, ב

ובכן, אם כך, יש לעסוק בתנאי העבדים הזרים.
שמואל האמוראי, בן הדור הראשון לאמוראי בבל במאה השלישית לספירה,
הורה כי ניתן להשתמש בעבד אך ורק לצרכי העבודה ואין לביישו, והגדיל לציין
שמפאת הקיום בכבוד לו זכאי, מגיע לעבד אפשרות לחיים זוגיים.
דאמר שמואל: 'לעולם בהם תעבודו' (ויקרא כה, מו) - לעבודה נתתם
ולא לבושה. שמואל מייחד להן [מלשון 'ייחוד' כלומר אפשר לעבדים קיום חיים
זוגיים]³

במאה השנייה לפני הספירה, הדגיש בן סירא שהיה לחכם, סופר ומושל
משלים שיש על האדון חובה לשמור על הכבוד והזכויות של עבדו:
"עבד נאמן אל תלחץ, ולא תונה שכיר הנותן לך כוח.
אהוב עבדך כמוך, ואל תמנע רגעי חופש ממנו"⁴

עם זאת במקום אחר הוא ממליץ לאדון להרגיל את העבד לעסוק במלאכתו תוך
שמירה על יחס אנושי כלפיו.

הכבד עולו כפי כוחו, ואם ימרה - עוד הקשה.
אך אל תעמיס עליו למרבה, כי מידה וקצב לכל דבר.
עבד נאמן שמור כנפשך, כי נפשך קשורה בנפשו.
כשאר בשרך יהיה לך, ואהבת לו כמוך.

כי אם בפרך תרדנו וימלט, איה אפוא תבקשנו⁵

² שם, מד-מו

³ נדה מו ע"א.

⁴ בן סירא, פרק ז', כ"א-כ"ב

יש לציין כי הייתה סברה שבפרק ל"ג התייחס בן סירא לעבד כנעני ובפרק ז' לעבד עברי אמנם אורבך לא קיבל דעה זו.

בנוסף לתנאי העבדים המקרא מורה על יום מנוחה שלו זכאי עבד, וכן שאדונו אינו יכול להעבידו בשבת. המקרא חוזר על עצמו 3 פעמים בעניין זה:

- **שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעָשִׂיתָ כָּל מְלֹאכֶתְךָ:**
וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לַה' אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲשֶׂה כָּל מְלֹאכָה אֹתָהּ וּבִנְךָ וּבִתְךָ עֹבְדֶיךָ וְאִמְתְּךָ וּבְהִמְתְּךָ וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בְּשַׁעֲרֶיךָ⁶
- **שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מַעֲשֶׂיךָ וּבְיוֹם הַשְּׁבִיעִי תִשָּׁבֵת לְמַעַן יָנוּחַ שׁוֹרְךָ וְחֹמְרְךָ וַיִּנְפֹּשׁ בֶּן אִמְתְּךָ וְהֵגֵר⁷**
- **שָׁמֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֱלֹהֶיךָ:**
שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעָשִׂיתָ כָּל מְלֹאכֶתְךָ:
וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לַה' אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲשֶׂה כָּל מְלֹאכָה אֹתָהּ וּבִנְךָ וּבִתְךָ וְעֹבְדֶיךָ וְאִמְתְּךָ וְשׁוֹרְךָ וְחֹמְרְךָ וְכָל בְּהֵמַתְךָ וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בְּשַׁעֲרֶיךָ לְמַעַן יָנוּחַ עֹבְדֶיךָ וְאִמְתְּךָ כְּמוֹךָ⁸

החכמים מחדדים את האמור במקרא ומדגישים כי לכל עבד מגיע יום מנוחה בין אם נימול ובין אם ערל.

דתניא: 'וינפש בן אמתך' (שמות כג, יב) - בעבד ערל הכתוב מדבר, אתה אומר: בעבד ערל, או אינו אלא בעבד מהול? כשהוא אומר: 'למען ינוח עבדך ואמתך

⁵ בן סירא, פרק ל"ג, ל"א-ל"ה
⁶ שמות פרק כ', ח'-ט'
⁷ שמות, פרק כ"ג, י"ב
⁸ דברים פרק ה', י"א-י"ג

כמוך' (דברים ה, יג) - הרי עבד מהול אמור, הא מה אני מקיים 'וינפש בן אמתך'?

בעבד ערל⁹

מי נחשב גר?

חז"ל ניסו להציג משנה סדורה הכוללת את כל המקורות באופן שיטתי, אך מניסיון זה זיהו הבחנות שונות ל"גר".

המונח המקראי "גר" התפצל בדבריהם והפך ל2 מונחים האחד: גר צדק, ואילו השני: גר תושב.

גר צדק הינו נוכרי שהחליט מרצונו להמיר את דתו להצטרף לעם ישראל ולקבל על עצמו את מצוות התורה. גר תושב הוא כינוי לגוי הגר בארץ בלי לשנות את זהותו ובלי להצטרף לעם ישראל ולתורתו.

חכמי ההלכה במהלך הדורות ניסו לבחון ולהגדיר באופן מדוייק את זהותו, מעמדו, חובותיו וזכויותיו של גר תושב שהותר לו לשבת בארץ תחת שלטון עם ישראל.

התלמוד הבבלי¹⁰ מביא שלוש דעות של תנאים בעניין ההגדרה:

איזהו גר תושב?

כל שקיבל עליו בפני שלושה חברים שלא לעבוד עבודת כוכבים, דברי רבי מאיר.

וחכמים אומרים: כל שקיבל עליו שבע מצות שקבלו עליהם בני נח.

אחרים אומרים: אלו לא באו לכלל גר תושב, אלא איזהו גר תושב?

⁹ יבמות מח ע"ב.

¹⁰ עבודה זרה ס"ד, ע"ב

זה גר אוכל נבילות שקבל עליו לקיים כל מצות האמורות בתורה חוץ מאיסור נבילות.

דעת רבי מאיר, גר תושב הוא גוי שקיבל על עצמו שלא לעבוד עבודה זרה. הוא אינו צריך להזדהות עם תורת ישראל וגם לא להצטרפות, אפילו לא חלקית לעם. על גר תושב יש רק את האיסור לעסוק בעבודה זרה.¹¹ דעה זו היא סובלנית ומאפשרת ישיבת נכרים מעמים שונים בקרב עם ישראל. דעה זו יוצרת שני מעמדות של אזרחים: המשתייכים לרוב ונהנים מתמיכת הסביבה הלאומית, ומיעוט של יחידים החי בלא גיבוי לאומי וכלכלי.

דעת "אחרים" היא שעל הגוי לשנות לחלוטין את זהותו ולנקוט פעולות חיוביות על מנת להפוך ל"גר תושב", עליו לקבל את כל מצוות התורה פרט לאחת ובכך ייחשב שאחד שנטל על עצמו עול תורה ומצוות

הונאת הגר:

התורה מזהירה אותנו על היחס לגר 36 פעמים ויש הסוברים שאף ב46 מקומות¹² משום שמוסר חברה נמדד ביחסה לזרים ממנה.

ישנו איסור מה' להונות את הגר מספר פעמים בתורה,

האחד נמצא בפרשת קדושים ככתוב :

וכי יגור אתך גר בארצכם, לא תונו אתו. כאזרח מכם יהיה לכם הגר הגר אתכם

*ואהבת לו כמוך כי גרים הייתם בארץ מצרים, אני ה' אלהיכם*¹³

¹¹ מתוך האיסור "לא ישבו בארץ, פן יחטיאו אותך לי כי תעבוד את אלוהיהם כי יהיה לך למוקש" (שמות כ"ג, ל"ג) אשר מתוך זה חז"ל הסיקו שאיסור עבודה זרה הוא תנאי בסיסי לאפשרות ישיבתו של נכרי בארץ.

¹² בבא מציעא נט ע"ב. להגנה על הגר + מ' ויגודה, "הזיכרון והמשפט", פרשת השבוע, בא, תשס"ד, גיליון מס'

ואילו האחר נמצא בפרשת משפטים: "וגר לא תונה ולא תלחצנו, כי גרים הייתם

בארץ מצרים"¹⁴

האיסור בפרשת משפטים מתייחס הן להונאת ממון והן להונאת דברים.

בין האיסורים הללו יש מעט הבדלים, האיסור בפרשת משפטים נזכר בלשון יחיד "וגר לא תונה" ואילו בפרשת קדושים פותח ביחיד אך מסיים בלשון רבים "וכי יגור אתך גר בארצכם, לא תונו אתו". נראה שהאיסור מופנה ליחיד ביחסיו עם הזולת וכן לרשות השלטונית ולציבור.

בין אם מדובר על גר צדק ובין אם מדובר על גר תושב, ישנו קושי שיעלה:

כידוע, התורה אסרה הונאת כל אדם מישראל "לא תונו איש את עמיתו"¹⁵ על כן נשאלת השאלה למה יש צורך לאיסור נוסף על הונאת גר צדק שהרי הוא בכלל ישראל. ובכן, ניתן לומר שהגר פגיע יותר מבן ישראל ולכן יש להקפיד יתר על המידה שלא להונותו הן בממון והן בדברים מהסיבה שאין לו משפחה ואין מי שיגן עליו, יש פיתוי לא זעיר לנצל את חולשתו ומכאן יש לקבוע בדין הגנה מיוחדת על גר הצדק. קושי שעולה כאשר מדובר על גר תושב הוא מהנימוק לאיסור על הונאת גר "כי גרים הייתם בארץ מצרים", מובן שבני ישראל לא היו גרי צדק במצרים, אלא באו לגור זמנית עד חלוף הרעב, בזמן זה בני ישראל אף אינם התבוללו בעם המצרים, אלא להפך: המדרש אומר שסיבת גאולתם ממצרים הייתה מפני שלא שינו את שמם ולשונם¹⁶.

¹³ ויקרא י"ט, ל"ג-ל"ד

¹⁴ שמות כ"ב, כ

¹⁵ דברים, כ"ה, י"ז

¹⁶ שמות רבה, וארא, פרשה א, כח.

אבן עזרא¹⁷ מפרש כי התורה אסרה להונות את הגר הגר בקרבנו אף אם לא קיבל על עצמו עול תורה ומצוות:

וטעם וגר לא תונה - הוא גר תושב, כי אין עוזר לו ממשפחה, כל אחד מן האזרחים יכול להונותו בהונו גם בדירתו גם להביאו לידי לחץ על ידי עדות, כי הכתוב אמר: לא תענה ברעך (שמות כ, יב)

נמצא שיסוד איסור הונאת הגר הוא משום שאינו מוגן בדין הכללי האוסר להונות אדם מישראל ויש צורך באיסור מיוחד להגן על הגר. אבן עזרא מסביר את הסמכת איסור הונאת הגר למצוות "והדרת פני זקן":

הזכירו [את הגר] אחר הזקן. והטעם, כאשר הזהרתיך לכבד הזקן הישראלי בעבור שאין לו כח, כך אזהירך על הגר, שכחך גדול מכחו או בעבור שאין לו כח, שהוא בארצך ברשותך¹⁸

¹⁷ אבן עזרא הקצר לשמות כב, כ. .
¹⁸ אבן עזרא לויקרא יט, לג. .

גישת המשפט הישראלי:

תעסוקה

עובד שאינו אזרח ישראל או תושב ישראל נקרא "עובד זר"

התנאים להעסקת עובד זר הם¹⁹:

- בדיקה רפואית לעובד בשלושת החודשים קודם כניסתו לישראל שמאשרת כי העובד אינו נשא של מחלה או חולה.
- העובד יחתום על חוזה עבודה בשפה שהוא מבין והמעסיק ימסור העתק לעובד.
- לעובד יש ביטוח רפואי כולל סל שירותים שקבע שר הבריאות על חשבון המעסיק.
- לעובד סופק מקום מגורים הולם למשך תקופת עבודתו ועד מועד שלא יפחת משבעה ימים לאחר סיומה על חשבון המעסיק.

לעובד הזר ישולם שכר חודשי עד ל-9 בכל חודש. עובד זר זכאי להשתכר לכל הפחות בשכר מינימום, בנוסף לשכר העבודה, ישולמו דמי הנסיעה הלוך וחזור למקום העבודה. עובד שסיים שנת עבודה אחת, זכאי לתשלום שנתי חד פעמי של דמי הבראה בהתאם לוותק שצבר באותו מקום עבודה.

¹⁹ חוק עובדים זרים, תשנ"א-1991 פרק ב' תנאים להעסקה

מעסיק רשאי לנכות משכרו של העובד תשלומים המחויבים על פי חוק כמו מס הכנסה וביטוח לאומי בתנאי שהעובד נתן את הסכמתו בכתב ובתנאי שבך הניכוי לא יעלה על 25% משכר העובד.

ניתן לראות כי העובד הזר זכאי לאותם תנאים להם זכאי עובד אזרח או תושב ישראל. כדברי בית-המשפט העליון:

[אין] לגזור מאותו היתר כניסה לצורך עבודה שנתנה המדינה בידי העובד הזר הרשאה בלתי-מסויגת לפגוע בזכויותיו. העובד הזר אינו נכנס בשערי המדינה ומשיל מעליו את אנושיותו וזכויותיו היסודיות. אף העובדה שאין מוטלת על המדינה חובה לקלוט לתוכה עובדים זרים אין פירושה כי משמחליטה היא לעשות זאת - רשאית היא לעשות זאת בכל תנאי²⁰

נוסף על זאת, עובד זר בסיעוד אשר הועסק ביום המנוחה, אינו זכאי לגמול העסקה ביום המנוחה אלא לפיצוי בשווי יום עבודה בגין העסקתו ביום זה.

בעניין זה עלה פס"ד על עובדת סיעודית שהגישה למעסיקה תביעה לשלום עבור עבודתה ביום המנוחה השבועי לפי חוק שעות עבודה ומנוחה ולפי פקודת סדרי השלטון והמשפט. המחלוקת בעיקרה הייתה בנוגע לשאלה אם זכאית היא לגמול על יום עבודתה ביום המנוחה השבועי. בפס"ד נקבע שחוק שעות עבודה ומנוחה לא חל על התובעת היא זכאית ליום המנוחה מכח פקודת סדרי השלטון והמשפט ומכח חוק שכר מינימום. בנוסף היא זכאית לפיצוי על כך שעבדה ביום המנוחה השבועי שהתווסף לשכרה במשרה מלאה.²¹

²⁰ בג"ץ 4542/02 "קו לעובד" נ' ממשלת ישראל (פסק-דין מיום 30.3.2006, סעיף 56 לפסק-דינו של השופט א' א' לוי).
²¹ סעש (חי') 29369-07-12 בני אטלס - עזבון המנוחה מתילדה רוסו ז"ל (פורסם בבנו, 12.8.14)

אהבה

מדי שנה ישראל מגרשת מתחומיה מהגרי עבודה ששהו בה כדין וברישיון אך ורק מפני שניהלו קשר זוגי עם מהגרות או מהגרי עבודה אחרים. מדיניות מנהל האוכלוסין, המעוגנת בנהלים פנימיים, הנה לסרב לבקשות להארכת רישיון ישיבה של מהגרות ומהגרי עבודה להם בן או בת זוג מהגרים בישראל. על מנת שיקבלו אישור להארכה יש לדרוש מבן הזוג האחד לעזוב את ישראל כדי שהשני יקבל. אם מנהל האוכלוסין מגלה כי מהגרי העבודה ניהלו קשר זוגי, רישיון ישיבתם נשלל והם מצוים לעזוב את ישראל באופן מדי.

מדיניות זו הולידה תופעה של "הלשנות" למנהל האוכלוסין מצד מעסיקים ומצד חברות כוח-אדם, המבקשים להביא לגירושם של מהגרי עבודה שהועסקו על-ידם בתנאים בלתי חוקיים, ושביקשו לתבוע מהם את זכויותיהם.

בית-המשפט לעניינים מנהליים בתל-אביב לא מצא כל פסול במדיניות זו. במקרה שהובא לפניו, ביקש העותר, נכה בשיעור של 100%, כי יותר למטפלו - מהגרי עבודה שהכירו ונישאו בישראל - להוסיף ולשהות בישראל. "שר הפנים אינו מחויב להעניק רישיונות ישיבה בישראל לאזרחים זרים המבקשים להגיע לארץ למטרת עבודה", קבע בית-המשפט. "במקום שבו יש חשש שאשרת שהייה עלולה להוביל להשתקעות בישראל מדיניות שר הפנים שלא להעניקה על מנת שלא לעודד הקמת התא המשפחתי בישראל. ההנמקה סבירה ולגיטימית"²²

²² עת"מ (ת"א) 2485/04 אופיר נ' שר הפנים (פסק-דינה של השופטת א' קובו מיום 2.8.2005, סעיף 20 לפסק-הדין)

קטינים:

בתחומי מדינת ישראל שוהים דרך קבע קטינים חסרי מעמד חוקי קבוע כדוגמת: קטינים שלא היו מעולם בעלי מעמד אזרחי, שנכנסו לישראל באמצעות אשרות שפג תוקפן שממתינים לקבלת מעמד ושמצדדים באשרת שהייה זמנית כמבקשי מקלט.

ישראל מחוייבת להגן על כל הילדים המתגוררים בתחומיה וכן להבטיח כי ימומשו הזכויות המוקנות להם.²³ הילדים הזרים בישראל זקוקים לסיוע כדי שתובטח להם הגנה בסיסית ויתאפשרו הישרדותם והתפתחותם, שכן הם סובלים מקשיים מרובים כמו מצב כלכלי ירוד, רמת חיים נמוכה, תנאי מחיה לא הולמים, שעות עבודה ארוכות של ההורים ושהות במסגרות לא מתאימות לגיל הרך.

לפי מדיניות משרד הרווחה בכל הנוגע לילדים חסרי מעמד אזרחי, ובהם ילדי עובדים זרים, מבקשי מקלט, מסתננים ושוהים בלתי חוקיים – שירותי רווחה יינתנו אך ורק לילדים הנתונים במצב של סכנה מיידית. משרד הרווחה מאמץ לחיקו ילדים שנפגעו מאלימות מינית או פיזית בידי בני המשפחה או אחרים וילדים שיש חשש ממשי לפגיעה בהם והם זקוקים להגנה. המשרד מטפל בילדים אלו במסגרות של משפחות קלט חירום, במקלטי חירום, בפנימיות במרכזי חירום וכו'.

לגבי חינוך: לפי חוזר מנכ"ל משרד החינוך חוק חינוך חובה, התש"ט-1949, חל על כל ילד הגר בישראל, יהיה אשר מעמדו במרשם האוכלוסין.²⁴ מנכ"ל משרד החינוך היוצא ד"ר שמשון שושני אמר כי: "משרד החינוך דואג לספק חינוך לקטינים השוהים בישראל כחוק ושלא כחוק, ולשלבם במערכת החינוך במסגרות הקיימות ובמסגרות

²³ לפי האמנה הבין לאומית בדבר זכויות הילד

²⁴ חוזר מנכ"ל, משרד החינוך תשס"ו/10(א) "החלת חוק חינוך חובה גם על ילדי עובדים זרים בישראל" (1.6.00)

נפרדות. רמת השירות הניתנת היא כלכל ילדי ישראל".²⁵ למרות עמדת המשרד יש קושי בשילוב קטינים לא ישראליים במערכת החינוך בעיר אילת. הנושא הגיע למערכת המשפט ושם נקבע כי "ועדה בין משרדית בראשות מנכ"ל משרד החינוך תגבש עד חודש מארס 2012 את עמדת המדינה ביחס ללימודים הנפרדים בבית ספר בקיבוץ איילות".

לגבי בריאות: מאז שנת 2001 יש הסדר לביטוח קטינים שאינם אזרחי ישראל באמצעות קופת חולים "מאוחדת". ילדים אשר אינם כלולים בהסדר יכולים לקבל טיפול ללא תשלום במרפאת הפליטים שהוקמה ביוזמת משרד הבריאות בתחנה המרכזית בתל אביב ועובדים בה רופאים מתנדבים בשיתוף פעולה עם הר"י ומד"א. כאמור חדרי המיון בבתי החולים מחויבים לתת טיפול מלא לכל פונה במצב חירום רפואי, ללא התניה.²⁶

²⁵ ד"ר שמשון שושני, מכתב תשובה על שאלת מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 19 בספטמבר 2011.
²⁶ משרד הבריאות, תשובה על שאלת מרכז המחקר והמידע של הכנסת בנושא "שירותים לקטינים שאינם תושבי/אזרחי ישראל", 9 באוקטובר 2011.

השוואה:

הדומה:

כאשר מסתכלים על המשפט העברי ועל המשפט הישראלי, רואים שהיחס הטוב לו זכו הגרים בתקופת המשפט העברי נשתמר גם לתקופתנו, תקופת המשפט הישראלי. לזרים ישנם זכויות וחובות כלכל אזור או תושב, כשם שבתקופת המשפט העברי, העבדים זכו ליחס טוב בעבודתם ואף חל איסור על הונאת הזרים דבר שמזכיר את חוק היסוד של כבוד אדם לו זכאי כל אדם באשר הוא אדם.

השונה:

המשפט העברי מתיר ישיבת זרים בארץ תחת שלטון עם ישראל לעומת המשפט הישראלי הקובע כי כל אזור של מדינה זרה זקוק לרישיון מאת שר הפנים להיכנס לישראל ולשהות בה. ישנם מספר סוגים של אשרות המתירות כניסה לישראל כגון אשרת תייר, תושבות זמנית, אשרת כניסה חוזרת, רישיון לישיבת קבע וכו'.

סיכום:

בעבודה זו בחנתי את סוגיית הגרים והתושבים הזרים בן במשפט העברי והן במשפט הישראלי.

התרכזתי בדיני עבודה בשני סוגי המשפט וגיליתי שהיחס והזכויות להם זכאים העובדים / העובדים הזרים הן כשל כל אדם ללא אפליה. המשכתי לחקור על היחס כלפי הזרים ע"י הסוגייה של הונאת גר וגיליתי שזהו איסור חמור. דנתי מי נחשב גר וגיליתי שישנם סוגים שונים של גרים.

במשפט הישראלי התעסקתי בעניין קשר זוגי של זרים ובקטינים זרים.

גיליתי שאוכלוסיית הזרים שאינם זכאים למעמד של קבע בישראל הולכת וגדלה. המדינה לא חוקקה חוקים או גיבשה מדיניות הגירה שתיתן מענה לתופעות של שהיית זרים ממושכת. בצורה זו נוולדות ומתעצמות תופעות שליליות שמאפיינות חברות הגירה, בעוד שמדיניות הגירה מתוכננת הייתה עשויה למנוע.

ובנימה אישית, נהנתי מאוד מכתובת העבודה בנושא המרתק של הגרים והתושבים הזרים, כאשר דנים בסוגיות השונות שקשורות אין ספק שא-"פראיריות" מהולה בחמלה הם שמבצעים תפקיד נכבד בנוגע להחלטות. כמו כן, ההתנסות בכתיבה משפטית העניקה ותרמה לי רבות.

ביבליוגרפיה:

חקיקה:

חוק עובדים זרים, תשנ"א-1991

פסיקה:

בג"ץ 4542/02 "קו לעובד" נ' ממשלת ישראל

עת"מ (ת"א) 2485/04 אופיר נ' שר הפנים

עש (חי') 29369-07-12 בני אטלס - עזבון המנוחה מתילדה רוסו ז"ל

מאמרים:

ד"ר נתן גלעד 'לא ישראלים בישראל', (2010-2011)

משפט עברי:

שמות

ויקרא

דברים

שם

בן סירא

נדה

יבמות

שמות רבה

בבא מציעא

היחס לעובדים זרים במשפט העברי, עו"ד יעקב שפירא

ביבליוגרפיה: גר תושב בדברי חז"ל: בין לאומיות לאוניברסליות – ד"ר אליעזר חדד

"וכי יגור אתך גר בארצכם לא תונו אתו", יהושע שופמן